

NÉPÜNK

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
ORADEA
Strada Iosif Vulcan No. 4.

ZSIDÓ HETILAP
Főszerkesztő: WASSERSTROM SÁNDOR
Felelős szerkesztő: LEITNER ZOLTÁN

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Belföldön: Egész évre hitközségeknek és
állalatoknak 500 Lei, magánosoknak 250 Lei,
félévre 130 Lei, negyedévre 65 Lei. Külföldön:
2 Dollár, Kc. 75, P. 15, S. 19, Dinár 120.

Puskaropogás

nagyon kellemetlen zene a legtöbb emberi
fül számára. Kellemetlen háborus időkben,
de ezerszeresen kínos, amikor az építés
ideje alatt dördül el, egy békés város
accáin. Amikor elkecseregett munkástömeg
áll szembe a katonasággal. A békés munka
nagy csopása ez az izgalmas epizód, amely
számos emberéletet követelt a bukaresti
harcok folyamán. Ebből nem lehet és nem
szabad zsidó ügyet faragni, mert de facto
a zsidóságnak mint olyannak, semmi köze
nincs ehez a félelmetes megnyilvánulás-
hoz. Legfeljebb csak fájlni tudjuk, hogy
ennek az országnak munkássága, valószí-
nűleg kívülről jövő bujtogatásra, már bar-
rikádokat emel, hogy jogos vagy vélt ér-
dekeiért sikraszálljon. Nagyon tragikus
következménye ez, annak a szomorú gaz-
dasági helyzetnek, melynek minden káros
megnyilvánulását visszatükrözi, a mai zür-
zavaros helyzetet. Berevetetlen táncol ma
minden gazdasági beállítottság, az egész
művelt világon és nem csoda, ha Románia
sem tud ettől a keserves harctól megszab-
dulni.

Farkasszemet néz nálunk a dolgozni
akáró munkásiömeg, az ál am hatalommal
és mi kénytelenek vagyunk bevallani, hogy
mindkét félnek tragikus komolyan igaza
van. A dolgozó embermilók kenyeret kér-
nek, emberi életet és lehetőséget. A szuny-
nyadó szenvedélyeket viszont felelőtlen
felbujtók igyekeznek a maguk elgondolá-
saik számára kihasználni. Az állami oppa-
rátus viszont minden erővel igyekszik, a
jogrendet még fegyvertűzzel is megvédeni,
mert micsoda anarchia kapna itt lábra, ha
minden megmozdulást néma türelemmel
enne tudomásul a kormány és az állam-
hatalom felelős tényezői.

Nekünk zsidóknak minden esetre tra-
gikus ez a körülmény, hogy bár békés
polgári munkát igyekszünk végezni a tár-
sadalom és az állam javára, ily súlyos
momentumok zavarják a polgári társadal-
om konstruktív munkálkodását. A zsidó-
ság, mint ez ország gazdasági életének
jelentős tényezője, nyugalmat szeretne és
minden tőle telhetőt elkövet, hogy béke és
nyugalom legyen ismét urrá, a nyugtalan
kedélyeken. Bár a zsidó gazdasági réte-
geknek is nagyon sok panaszuk volna.
Súlyos és életbevágó panaszuk. Mert az
élethelehetőségeiket is elvágja, vagy leg-
alább is nagyon megnehezíti az a törek-
vés, amely mindent ki akar sajátítani az
állam mindenhatósága számára. A zsidó-
ság nem megy és nem is ment soha bar-
rikádokra. Nem is mehet, mert hiszen a
társadalomban szerteszórtan rétegeződött
el, Van közöttük proletár és van nagy-
iparos. De mindkettőnek vigyázni kell, hogy
épen zsidóságánál fogva, sem egyik, sem
másik oldalon ne angazsálja le magát tul-
ságosan. A zsidó proletár ne igyekezzék
megváltani és megmenteni az összes többi
proletárokat, a zsidó tőkés pedig ne akarja
szélesnek képzelt vállaira azt a nagyon
is súlyos terhet vállalni és viselni, amely

az egész mai konstrukcióra hármlik. Se-
hol sem előállni! A barrikád egyik olda-
lán se álljon zsidó. Inkább a gyávaság
vadjja, mint a felbujtásé. Inkább az érdek-
telenség hibája, mint a minden lében ka-
náltság arcucsapása.

Békét, békét, békét. Sehohsem barri-
kádót és sehohsem vért. Az emberélet a
legnagyobb kincs. Nekünk fáj minden csepp

kiomlott emberi vér. Megértés és türelem
minden oldalon. És munkalehetőséget min-
denki számára. Az emberiség dolgozó
dolgozni akarnak és a zsidóság velük
együtt. Csak fegyverropogás ne hallatszék,
mert nagyon veszedelmes lehet, ha a szen-
vedélyek elfajulnak. Nyugalmat és békét
áthitozunk.

Ujra pogromra gyujtják a cuzisták a máramarosi lakosságot

Rendzavarás nélkül ért véget a szigeti nagygyűlés

Sighet. Vasárnap zajlott le Sigheten
mintegy 150 résztvevő jelenlétében a mára-
marosmegyei cuzisták nagygyűlése. A vezér-
szónok Manolache cuzista agitátor volt, aki
„viláppolitikai” expozét tartott. Hitler ura-
lomrajutását méltatta és azt fejtegette, hogy
most már Németországban is elsötétült a
zsidók napja. Beszélt Mussoliniről is, az
olasz diktátorról, aki szintén igen nagy
antiszemita. Romániában is csak akkor lesz
békesség és jólét, ha az antiszemiták ve-
szik át a hatalmat. Antiszemita rohamosz-
tagok felállítására hívta fel a hallgatóságot
és azt ajánlotta, hogy Sigheten is alakít-
sanak egy rohamosztagot. Az a fontos —
mondotta Manolache, — hogy a zsidók ál-
landó rettegésben éljenek tőlünk. Azt aka-
rom, hogy tőlem még a kövek is reszkes-
senek, ha megjelenek valahol. Itt az ideje,
— mondja —, hogy a zsidók hagyják el

az országot, nehogy itt is az legyen a sor-
suk, mint pár évvel ezelőtt Magyarországon,
ahol sorra nyomtalanul tűntek el a zsidók
és sohasem kerültek újra meg.

A jelenlevők közül többen közbekiál-
tottak az elmaradt éhségmárcs miatt, mire
Manolache kijelentette, hogy ennek is a zsi-
dók az okai és rövidesen, három hét múlva,
újra megszervezik a máramarosi éhségmar-
sot és elindulnak Bukarest felé.

Manolache befejezésül lázító szavakkal
uszította a hallgatóságot a zsidók elleni
támadásra, majd ama kívánságának adott
kifejezést, hogy a király Cuza kezébe adja
a kormányt. — Jellemző tényként regisztrál-
hatjuk, hogy a hatóságok nem léptek közbe
Manolache előadásánál és engedték, hogy
lázító tartalma beszédét teljes terjedelmé-
ben elmondja.

Kavarodás

a nagyváradi orth. hitközség petíciója körül

Lapunk más helyén részletesen foglal-
kozunk a nagyváradi hitközségi választás,
folyton nagyobb hullámokat korbácsoló
ügyével. Ezúttal csupán arra szorítkozunk,
hogy a legutóbbi napok eseményeiről tájé-
koztassuk olvasóközönségünket.

A nemrégiben lezajlott választás, amint
már annak idején megírtuk, a törvénytelen-
ség és terror jegyében folyt le. Ezt számos
hitközségi tag megpeticionálta. A minis-
terium állítólag a petícióra azzal válaszolt,
hogy megsemmisítette a választást. Erre
Hegedüs Nándor képviselő interveniált a
megsemmisítés ellen. A Gazeta de Vest ro-
mán lap pedig lábánál előráncigált „irreden-
tizmust” olvasott a mai vezetőség fejére,
saját kezdeményezéséből.

Amint illetékes helyről értesültünk,
ennek a vádnak, semmiféle vonatkozása
nincs azokkal, akik a petíciót benyújtották.
Az illetékes magassabb hatóságok véle-
ménye lehet ez, mivel a mai vezetőség számos
tagja, egyúttal nyíltan hangoztatja magyar-
párti mivoltát, míg a régebbi vezetőség ki-
mondottan zsidópárti volt. Et igen jól
tudják ugy a váradi városházán, mint a
megyeházán.

Dr Marton Ernő, interpellációjában,
amelyet ez ügyben a Kamarában elmondott,
csak a miniszter által kinevezendő comisia
interimare ellen nyilatkozott, mert azt joga-
san törvénytelennek tartja. Magát a meg-
semmisítést, igen helyesen, a miniszter
diszkrecionális és törvényben lefektetett jo-
gának ismerte el. Ugyan ez az álláspontja
az országos orth. Központi Irodának is, mely
szintén ily értelemben írt fel a miniszte-
riumhoz.

A közönség általános nézete szerint a
leghelyesebb az volna, ha a kavargó ügy
hullámaint akképen csillapítanak le, hogy a
két szembenálló párt megegyezne egy elfo-
gadható platformban, míg az ugratókat és
a megbékülés kerékkötőit mindkét oldalon
háttérbe szorítanak. A nagy hitközség mai
állapota nem is engedi meg, hogy az ellen-
tettek, ahelyett hogy elsimulnának, mindjob-
ban kiélesedjenek.

Lapunk álláspontja is az, hogy a meg-
semmisítés megtörténhet, ha a miniszter jó-
nak látja, míg a comisia interimare mi-
nisteri kinevezése valóban flagrns meg-
sértése a hitközségi autonómiának.

HETI GLOSSZÁK

Meller Rózsi — a zsidó nő

Tele vannak vele a lapok. Meller Rózsi-val, a bécsi doktornővel, aki egy orosz novellából sikerült szindarabot írni. Ez a Rózsi valóban egy hisztérikus perszóna lehet és egyáltalán nem nagy dicsőségünk, hogy a fajtánkhöz tartozik. Nem azért, mert talán szégyen volna neve és működése a zsidóságra, hanem inkább azért, mert megdöbbenően és egy beteges lélek aberrációjával nagy kárt okozott a zsidóságnak. Kárt azzal, hogy a mű-merényletet amelyet önmaga követte el, úgy állította be, mintha azt a Barna Ház-ból inscenálták volna. A Barna Ház pedig a hitlerizmus főfészke. Ez nagy hiba, sőt bűn is volt részéről, mert minek a náciakat olyan merénylettel gyanúsítani, amelyet nem követek el — holott van épen elég, amelyet bizony elkövettek. Természetesen most jön a nemzeti szociálista sajtó és azt mondja: látjátok a zsidók mit művelnek? Rágalmaznak és beakarnak feketíteni bennünket, holott mi csak egyszerűen „barnák” vagyunk. Most igyekezzenek elfelejteni azt, hogy a „hosszu kések éjszakája” címen hirdetett zsidó pogromok eszméje valóban tőlük indult ki, a Barna Házból. Most úgy állítják be az egészet, mintha Rózsi, a hisztérius, identikus volna az egész zsidósággal. Pedig ők oly ártatlanok. Mit nekik az a 150 feldult németországi temető, mit nekik az a sok zsidó emberélet és vagyon, amelyet elpusztítottak és feldúltak. Meller Rózsi nagyon sokat ártott a zsidóságnak, bár haszna nem volt még ezredrésnyi sem, mindabból, amit eddig teremtett vagy alkotott. Ez a Meller Rózsi ügy nem esztétikus ügy. Csunya kis eset. Méla undor fogja el az embert, ha az önmaga által ejtett sebek kiomló vérére gondol. Amelyet nem a Barna Ház ejtett rajta. Mert ez a néhány szurt seb, a zsidóságnak is fáj. Pedig jaj de ártatlan benne. De mit tegyünk? Örök zsidó sors. Ha egy tagja valamit elkövet, minden zsidó bűnös kell legyen. Már a náciak szerint. De mit törődik ezzel Meller Rózsi. Fődolog, hogy tele van nevével az egész nemzetközi sajtó. Reklám. Annak legcsunyább fajtájából. Rózsi szégyelheti magát. Mert mi már meglesszük — miatta.

Az érem másik oldala.

Mi is beszámoltunk már Hillernek ama kézcsókjáról, amelyet Renczetti asszonynak, az olasz kereskedelmi attasé feleségének kezére lehelt. Hitler ugyanis tisztelgőlatogatást tett a követnél és a kézcsókon kívül rózsabimbókkal is kedveskedett Renczetti asszonynak, aki mint ismeretes zsidó vért hordoz ereiben. Az egész világsajtó hangos hahotával emlékezett meg a véresszájú antiszemita vezérről, aki ilyen kínos helyzetbe került. Már ugyanis azon tömegek előtt, akiknek eddig az engesztelhetetlen bosszút hirdette minden nem fajtisza polgár ellen. És ime most csókot lehelt Renczetti asszony kezére, aki nemcsak, hogy nem fajtisza, de egyenesen zsidó. — Az egész dolog azonban nem érdeklít meg ezt a nagy felhajtást. Régi dolog, hogy az antiszemita vezérek a gazdag zsidókkal szemben mindig tettek engedményeket és mindig felfüggesztették elveiket. Olyan régi ez a szokás, mint maga az antiszemitizmus. — Senki sem emlékezett meg azonban arról, — ami talán a zsidó lapok részéről indokoltabb lett volna, — hogy a zsidó Renczetti asszony is minő szívéllyel fogadta a bösz antiszemita kancellárt. Hogy japán vízába tette a bimbókat és még most is izzó vörösen illatoznak a szalomban. — Mert ha észrevettük Hitler két-színű aljas politikáját, amellyel mindég aszerint alkalmazkodik, hogy mit diktálnak önző érdekei, észre kell vennünk Renczetti asszony árulását is. Aki meghívót küldött Hillernek és megkülönböztetett tisztelettel fogadta Hitler, akinek oly sok zsidó vér tapadt már eddig is lelkiismeretére. — Az éremnek tehát két oldala van. Az egyik Hitler és a másik Renczetti asszony árulást mutatja.

Megnyilt! Erdély és Bánát legnagyobb posztógyári lepakat olcsó tavaszi szövet-vására

Férfiöltöny, felöltő, nadrág, nőikabát és costüm, kék és fekete anyagok legdivatosabb, legjobb és legnagyobb választékban

Deutsch Posztóáruház,

Oradea, Strada Avram Iancu (Kossuth-utca) 1. Fekete Sas-palota. — Cimre figyelni !!

Mi történik a nagyváradai hitközségben?

Február 18-án megjelent egy hírdetmény a váradai lapokban, mely szerint másnap, vasárnap délután közgyűlést tart a hitközség, a petíciók ügyében. Szombat este megjelenik az egyik váradai lapban, az elnökhelyettes aláírásával egy másik hírdetmény, mely szerint a közgyűlés elmarad. E mögött a két hírdetmény mögött igen érdekes események húzódnak meg. Nem tartjuk oly fontosnak, hogy az egész ügy történetét feltaláljuk az erdélyi zsidó közönségnek. Először is, mert nem olyan esztétikus dolog egy belső, éles harcra irni, mely ebben a nagy hitközségben dúl, másodsorban, a háttérben szereplő személyek nem oly egyéniségek, akikre sok újsághasábot kellessen pazarolni. Kétségtelen azonban az, hogy amiről már többször írtunk, az lassankint azok előtt is megvilágítódik, akik eddig a sötétben tapogatóztak. A 1. írtuk már több ízben és részletesen a választások után, hogy itt nem apró-cseprő kis gabella árak fel vagy leszállításáról van szó, még azok a vádak sem lényegesek, amelyeket bizonyára érdemtelenül szólnak a régi vezetőségre. Itt nagyobb dolgokról van szó. Itt azok kerülnek súlyos ellentétben „bojtársaik”-kal, akik együttesen vették át a hitközségi vezetést. Létezik egy klikk, amelyik Erdély csaknem valamennyi hitközségében elhintette konkolyát. És ezek azok, akiknek legfőbb célja, az erdélyi ortodox zsidóság kettéválasztása. Ezek a zavarosban halászni akarók azok, akik felhasználják az „ellenzékiesség” pszichológiai momentumát és azok vállain akartak bejutni a hitközséghez, akiket épen úgy gyűlölnék, mint azokat, akik eddig voltak a kormányrudnál. Ezt ezek a rövidlátó emberek nem vették észre. Vagy ha észrevették is, a jezsuita módszerrel élve, a cél szentesíti az eszközt harci kiáltással „legyőzték” a régi pártot.

A továbbiak érthetősége kedvéért meg kell említsük még a következőket. Alakult az új elnökség hivatalbaiktatása után egy 20—25 képviselőtestületi tagból és kívülállókból álló párt, mely az „Egységes Hitközség Pártja” címen megállapította, hogy mindenkor egységesen fog eljárni hitközségi ügyekben. — Ezek a képviselőtestületi tagok mostanig nem vettek részt az új éra munkájában. Így találták helyesnek. És azt is jónak látták, hogy minden rágalomhadjárat dacára, passzív viselkedjenek egy bizonyos időpontig.

Azt is meg kell írjuk, hogy több mint valószínűleg a választást a miniszterelnök sajátkezű aláírásával ellátott rendelettel megsemmisíteli, vagy megsemmisítette és egy ugynevezett Comisia Interimare-t nevezett ki a hitközség élére. Természetesen ez a helyzet csak addig marad, amíg új választást nem ír ki ez az ideiglenes vezetőség.

Most már összefoglalva az egészet, a helyzet a következő. A minden áron rombolni akarók, akik főleg a rabbinátus tekintélyét akarják végzetesen aláásni, akik az ugynevezett chassid frakcióval együtt szeretnék azt megtenni BELÜL, amit nem tudtak KIVÜLRŐL, azok akarták az elnökhelyettes tudta és beleegyezése nélkül a rendkívüli közgyűlést megtartani. Ha ez a közgyűlés megtartatott volna, olyan tragédiát jelentett volna a hitközség egységére nézve, amelynek hordereje beláthatatlan lett volna, az egész erdélyi zsidóság szempont-

jából. Szerencse, hogy az erőszak és raffineria nem mindég tud sikert aratni. A Gondviselés volt olyan kegyes és a halálos csapás, amely a hitközség zsidó egységét örökre veszélyeztette volna, egy időre elhárult.

Objektív szemmel nézve az eseményeket, azt mondhatjuk, hogy akár van ideiglenes vezetőség, amelyet a miniszter nevezett ki, akár ez a mai rezsím marad — szelektálódni kell. Itt nincs és nem lehet kétféle párt, értvén ezalatt, a 10 leies gabella pártját, vagy husz leies gabella pártját. Itt nem babról van szó és nem kicsinyes kolecolásról. Itt az ortodoxia egységéről van szó. És amikor ez forog kockán, akkor félre kell tenni minden kicsinyes hiusági kérdést, most azt sem szabad tekintetbe venni, hogy akik tegnap ellenségek voltak, azok barátokká is válhatnak, mert végeredményben ennek is be kell következni. Aki vagy akik személyes gyűlölettel vezetett, odáig mennek elvakultságukban, hogy nekik még az ördöggel is érdemes cimborálni, csak hogy legyőzzék vélt ellenségüket, azoknak keserű tanulság lehet már is, hogy milyen farkasverembe estek. Szerencsére az utolsó pillanatban észhezérték. És most itt az alkalom a nagy összefogásra. Most nem szabad nézni, hogy kik voltak tegnap ellenségek és milyen taktikai véleménykülönbség áll fenn közöttük az irányban, hogy milyen metódusokkal lehet egészségesebbé tenni a hitközség gazdasági életét. Most nem csak anyagiakról van szó. Itt sokkal, de sokkal szentebb érdekek védelméről kell szó essék. Itt arról kell beszélni és azért kell cselekedni, hogy a hitközség egysége megőriztessék. Az Egységes Hitközség Pártja ki kell épüljön. Mindkét oldalról jöjjenek össze azok, akik valóban a szent célt nézik és nem vezeti őket a személyes gyűlölet, vagy olyan cél, amely éppen az ellenkezőjét akarja. A szét-huzást, a hitközség végleges tönkretételét. Mert mit ér, ha a jobbkezükkel szánálásról gesztikulálnak és azt hirdetik, hogy a hitközség érdeke mindenekelőtt, addig bakkezükkel a bombát helyezik el, a hitközség létének legbiztosabb pillérei alá, hogy minden rombadőljön. *Álljanak össze azok, akiknél tradíció az, hogy a hitközség érdeke mindenekelőtt. Maguk mellett fogadják találni mindazokat, akik valóban súlyt jelentenek ebben a zsidó közületben.*

Összefogni erőnket. Minden becsületes ember a zászló alá, — ez kell legyen a jelszó. Az igazságnak győzni kell. Ez nem frázis, ez véres igazság kell legyen. Az igazság pedig az, hogy meg kell őrizni az egységet és mindazokat, akik a szétbomlás processzusát akarják inaugurrálni, el kell söpörni a közéletből. Legyen az volt hitközségi elnök, vagy volt hitközségi jegyző, vagy jelenlegi hitközségi elnök, vagy alelnök.

Igy áll ma a váradai hitközség belügye. Ez a lényeg. A kvintesszencia. A többi, az lehet pletyka, lehet rágalom, lehet taktika, lehet üres szófecsérlés. A lényegeket ebbe a néhány sorba sűrítettük és ebből ítélhet mindenki, aki józanul lát és van füle, hogy halljon.

Egységet megőrizni és akik utban állanak elsöpörni.

Végre!

Az orth. rabbikar a zsidó országépítés szolgálatában

Írta: Dr. Rosenfeld Salamon (Tg-Mureş).

A közelmulban a „Népünk“ érdekes eseményekről számolt be, amelyek méltán kell, hogy feltűnést keltsenek a zsidó világban és különösen az országépítés gondolatát szívén viselő zsidóság körében.

A „Népünk“ bejelenti, hogy az erdélyi és németországi orthodox rabbik végre ráeszméltek arra, hogy nekik is tenniük kell valamit az országépítés szolgálatában, mert eddigi magatartásuk nem felelt meg az egyébként magas színvonalon álló német és erdélyi orthodox rabbikarnak.

Minket inkább az erdélyi rabbikar megmozdulása érdekel s ezért kívánunk e lap hasábjain — mizrachi szempontokból tekintve — részletesebben foglalkozni vele.

A polyánai rabbi levélben fordult Teitelbaum Joel károlyi rabbihoz s bejelentette, hogy egy az Erecben létesítendő máramarosi kolónia gondolatával foglalkozik s véleményét, valamint hozzájárulását kérte a megindítandó akcióhoz. A kolónia a Jewish-Agency földjén s azzal karöltve volna létesítendő.

A károlyi rabbi, aki közvetlenül azelőtt tért vissza ereci zarándokuljáról, s aki bizonyára nyitott szemmel járván be őseink földjét, meglátta azt, ami ott épül, örömmel üdvözölte a gondolatot és a legnagyobb zsidó eseménynek mondotta a szentföldi letelepítésért folytatott munkálatakat. *Nem baj, hogy a kolónia Jewish-Agency földjén épül, az sem baj, hogy karöltve vele történik a letelepítés, a gondolat szép és nemes, a szent Tóra parancsát teljesítő, s csak arra kell vigyázni, hogy a kolónia vallásos szellemű legyen.*

Körülbelül ezek voltak Reb Jajlisnak, az országépítési gondolat eddigi ellenfelének, nagyjelentőségű szavai.

A másik érdekessége a dolognak, hogy a kolónia létesítésének a gondolata a polyánai rabbi, tehát annak a rabbinak a részéről indult ki, akinek a falujában a máramarosi zsidók szomorú történetében hírhedté vált Constanlin Danila és társai hónapokon keresztül gyüleseztek, remegésben

tartották a máramarosi zsidóság ezreit és a végén állodították a lüzesóvát a borsaiak falujára. Hámánnak és a lüznek kellett jönnie, hogy megremegjen bizonyos körök lába alatti a föld és ha katasztrófa árán is megolvassa vagy legalább megtörje ezen körök gondolkodását és érzésvilágát borító jégkéreg.

A polyánai rabbi gondolata testet öltött, megtörtént a nagy lépés. Szigheten Erdély rabbijainak egy része gyűlést tartott, amely elejétől végig az országépítés gondolatától áthatva és e gondolat szent eszméjének hódolva folyt le.

A nagygyűlést Joszovits szigheti orth. hit. elnök nyitotta meg. Beszéde, akárcsak a többi felszólalók beszéde is, jellemző. Előadta, hogy ő eddig „orthodox okok“ miatt nem foglalkozott az országépítés kérdésével, de most mivel a máramarosi kolónia felépítéséről van szó, s mert ez a mozgalom nagyjaink helyesléssel találkozik, ő is szívvel-lélekkel áll a mozgalom szolgálatába. Sőt hogy a lépés fontosságát dokumentálja, a jelenlevők tapsviharáról követve mondotta el a Sehechejuni imát, hálát adva Istennek, hogy végre ő is elérte azt az időt, hogy a Tóra szent parancsát követve az Erecért, minden zsidó szíve vágyáért dolgozhat.

A fiatal szigeti rebbe Isten áldását és segítségét kérte, hogy a „szent gondolat“ testet öltön és valóra váljék.

Ezek a megnyilatkozások forradalmiak voltak, aminthogy forradalmiak voltak a többi felszólalók beszédei is, amelyek közül különösen jellemző, fontos és hatásos nélkül mondhatni; szenzációs Sperbert brassói orthodox főrabbi beszéde. Megérdemli, hogy egyes részleteit, ha nem is szorulóóra, de bő kivonatban közöljük.

A brassói főrabbi nem kevesebbel mond, mint azt, hogy Isten kezét látja a megmozdulásban. A zsidóságnak a régi egységet vissza kell állítania. Minden zsidónak boldognak kell lennie, hogy egy vallásos kolónia létesül az Erecben. Már évekkel azelőtt kellett volna az erőket egyesí-

síteni, hogy Jehuda Háléwy országát felépítsük. Ha nem fecséreltük volna el erőnket haszontalan dolgokra, már régen többre jutottunk volna.

A brassói főrabbi minden mondata, minden szava egy pörölycsapásként ható igazságot szögez le. Mert igazság az, hogy a mi cionista mozgalmunkban Isten kezét kell látnunk, igazság az, hogy a zsidóság egységét mozgalmunk sikere érdekében vissza kell állítanunk, hogy a Tóra egyik legelső parancsának, az Erec felépítését meghagyó parancsnak a teljesítésében, fenntartás nélkül egyesülnünk kell. Tehát már a vallás parancsainál fogva is, már évekkel azelőtt kellett volna az erőket egyesítenünk, hogy „Jehuda Háléwy országát felépítsük“.

De ehelyett mit tettek? Meaomondja azt is Sperbert brassói főrabbi. Elfacsérelték erőiket haszontalan dolgokra, hevel hávulimokra, kovedtrájberájokra, hitközségbeni hatalmi harcokra és különösen azok elleni harcra, akik szívvel, lélekkel az országépítés szolgálatába állították munkájukat, tudásukat, idejüket.

Abban is igaza van a brassói főrabbinak, amikor kijelenti, hogy ha a hosszú évek folyamán nem fecsérelték volna el erőiket haszontalan dolgokra, az ország felépítésében már régen előbbre jutottunk volna. Fájdalom kell, hogy elfogjon bennünket, ha elgondoljuk, mi lett volna, ha a rabbikar nem tagadta volna meg a Tórának az országépítését meghagyó parancsát, ha nem helyezkedett volna áktive szembe aokkal a vallástalanokkal, akik a Mose Rábénu, Rabbi Akiba, Jehuda Háléwy szellemétől áthatva, igenis akarták teljesíteni a szent Tórának eme parancsát, ha visszaállítottuk volna az egységet és mindnyájan az Erec felépítésének a gondolatában testvérként egyesültünk volna. Csoda történt volna. Valahányszor a zsidó nép mint osztatlan egység akart valamit, mindig csoda történt. Az Isten mellénk állott és legnehezebb helyzeteinkből és a legnagyobb kataklizmákból is győztesen kerültünk ki.

Ha talán nem is a bünbánat, de a felelősségérzet tudata érződik ki a brassói főrabbi bátor és nemes szavaiból. Mert nemes lélekre vall egy elkövetett mulasztás beismerése és férfiuhi bátorság kell ahhoz, hogy a beismerés mulasztás egy nagy nyilvánosság közvéleménye előtt le is szögeztessék.

Csodatevő Rabbi Amram sirja.

A béna ifju rejtélyes gyógyulása.

Rabatban, Dél-Marokkó egyik egzotikus városában egy francia zsidó iskola élén működik Lazare Congay, aki Parisba felejtethetetlen leírást küldött egy afrikai rejtélyes zarándokutról, amelyet végig élt. Congay leírása így szól:

... Ouezzan, így hívják azt a marokkói zarándokhelyet, ahová minden évben, még ma is, ezren és ezren zarándokolnak el. Marokkó minden vallásos muzulmánjának kötelessége legalább egyszer megjelenni annál az évszázados sirnál, melyben RIBBI AMRAN (arabs átírása Rabbi Amramnak) szent csontjai nyugszanak.

Ki volt Rabbi Amram? Szentéletű tudós, legendáshírű jó ember, kit Jeruzsálemből küldöttek jótékony gyűjtéssel Marokkóba. Fezzben megállt a szent pap, de ha előre indult Ouezzanba...

Mire a szent pap elért Ouezzanba, fiát súlyos betegen találta, a fiu haldokolt. Rabbi Amram szeméit égre emelte és így imádkozott:

„Mennyei hatalom, ha a te jóságod ezt az ifju lelket itt hagyná a földön és helyébe az enyémet vennéd magadhoz: a legjobb jót művelnéd velem a földön...“

Egy hét múlva a fiu meggyógyult. Az apa meghalt és ott temették el Ouezzanban. Sirja, mint a szentekké, központja lett évszázadok alatt a jámbor zarándokoknak.

Minden évben csodák történnek a sirnál! Bénák visszanyerik szabad mozgásu-

kat, némák hangjukat, számtalan beteg gyógyul meg...

Csak egy akadály volt a zarándokok előtt: az ut Ouezzan városán kívül gondozatlan és hepehupás volt sokáig. Egyszer az ouezani muzulmán városfőnök fia súlyosan megbetegedett. Mindenki azt tanácsolta neki, siessen a szent rabbi sirjához, talán az segít rajta...

A kádi odaállt a sir mellé és így szólt: „Ó, szent rabbi! Ha meggyógyítod az én beteg fiamat, olyan utat építetek a Te sirodhoz, hogy ezrek zarándokolhatnak rajta...“

Én is azon az uton érkeztem a sirhoz, amelyet a boldog kádi építtetett...

Mint hívő zsidó, érdekesnek találtam, hogy fölkeressem a sirt, melynél Marokkó muzulmánjai egy zsidó szent emlékének áldoznak.

Négy csendőr áll az ouezani ország-uton. Ők próbálják a rengeteg kocsi irányítani. Lehetetlen. A tömeg meitorpan. Egy óráig tart, míg az áradat megindul.

Közben megérkezik a hír az első csodáról: reggel kilenckor a sir előtt egy kis néma lány beszélni kezdett...

Végre feléjük a dombra, Rabbi Amram dombjára. Egész sátorváros épült arra a 8—10 napra, míg a jámbor zarándoklato tartanak. Három kávéház, egy kis vendéglő, tizenhét bennszülött konyha, közel ezer sátor a 7—8000 arabs részére, mentőállomás, csendőrség... Óriási ciprusok közt, háttérben a hegyekkel, a Nagy Szent Sirja feltűnik egy óriási lángtengerben, sok-sok ezer gyertya és olajfáklya között!

Részeg tömegek táncolnak, hajlonganak, zokognak, jajveszékének Rabbi Amram sirja előtt. Egy óriási eukalyptus büvös ágai hajolnak a sárga kriptára.

Egyszer egy muzulmán ki akarta vágni ezt a fát. A fa visszaiült, mikor beleakarta vágni a szekercéjét — és a balta homlokra érte és megölte a vakmerőt.

Ott állok a Szent sirja előtt és látom a zengő tumultust...

De mikor este lesz a lángok megsokszorozódva, megszinesedve az égig érnek, lilán, vörösen, kéken, mint egy óriási üstből!

Itt a csodák órája!

Felvonulnak a tangeri zsidó cserkészek. Felhangzik egy ősi afrikai himnusz:

Adonénu elokénu
Bara eth Mose Rabbénu...

A tűz mellé, közvetlenül, most oda visznek egy huszéves, béna ifjut. Szülei mellett állnak, reszketve. Hátha, hátha... A Szent sirján lángol minden. Zeng az induló. Roppant imák harsognak.

— Ribbi Amram! Segíts! Segíts!

S én magam látom: a béna hirtelen kitárja karjait, áll a tűz fényében, felkiált, azután átöleli szüleit és boldogan összeesik...

Másnap kezdődik a tömegek hazaözönlése. Tanger, Rabat, Marrakech... külön autóbuszok viszik az embereket haza.

Mindenki visszanéz még egyszer. A tűz bearanyozza az égboltot. A sir ott áll a lángtengerben, mint egy lekuporodott oroszlán. És jövő évben újra kezdődik...

Legujabb!

1933 tavaszi

„CARMEN”

Legujabb!

cipőmodellek megérkeztek

Női, férfi, gyermekcipők, szenzációs árak, nagy választékban!

Kizárólagos egyedárusítás:

NIMBERGER ERNŐ

Telefon 13.

CLUJ, Piața Unirii 28 (Hotel Central)

Vidéki rendeléseket postán utánvétellel eszközölünk

Telefon 13.

Ama nagy tisztelet mellett, amellyel én az orthodox rabbikar iránt viseltem, engedtesék meg nekem, hogy a brassói főrabbi igazságait egy mizrachi-cionista szemzőgön keresztül nézve megindokoljam.

Mi, akik a szentföldnek zsidók által való letelepítéséért, tehát a Tórák egyik legszentebb meghagyásának a mizrachi ideológiája szerint a Tóra szellemében való megvalósításáért már évtizedek óta dolgozunk, fájdalommal kellett, hogy lássuk, hogy éppen azok, akik hivatva lettek volna, hogy a tömegmegmozdulás élére állva, ideológiai vezetőink legyenek, e mozdulás ellenségeivé csaptak fel és nemcsak, hogy nem álltak a Tóra szent parancsának aktív szolgálatába, hanem valóságos vallási kérdést csináltak abból, hogy az általunk történő felépítést megakadályozzák.

A rabbikar eme magatartásából felesleges harcok robbantak ki a hitközségek kebelében és sokezer vallásos zsidó család tagjai között. S végtelen hosszú volna a sora mindazon káros következményeknek, amelyeket orth. rabbijaink harcos anticionizmus a kiváltott, de helyszűke miatt én itt csak a legpregnansabbakat sorolom fel.

A hitközségek kebelében megindult a harc egyrésztől mizrachi-cionisták és másrésztől a rabbik és a rabbipárti hívek között, akik két elemből tévődtek össze. Az egyik azon nagyon kevesek csoportja, akik a rabbit minden kritika nélkül vakon követik, a másik akik nem akarnak adni és a nemadásra végtelen kényelmes dolog a rabbi tilalmára hivatkozni. Es ez az áldozás alól való kibuvás éppen azon időkben történt, amikor a „rabbi hívei”-nek bőven volt pénzük, ma a rabbik ébredése idejében már nagy részben szegény emberek.

Tehát dult a harc, hatalmi kérdésekké fajultak el a dolgok, Dintórák működtek, régi patinás, előkelő hitközségeket iszur alá helyeztek, forrtak Erdély hitközségei és a rabbik még akkor sem ébredtek tudatára az eseményeknek, amikor jobbról és balról a régi, tradicionális felépítettségű, kitünően megszervezett és nagyszerűen működő áskénáz hitközségeknél a testvérharc következményeképpen omladozó falait döngették. Ezen események következményeit az erdélyi orth. zsidó hitközségek ma saját bőrükön érzik.

De legfájdalmasabb, sőt mondhatjuk, tragikus az a harc, amelyet a vallásos beállítottságú, orthodox szellemben felnevelt s a mizrachi cionizmus felé orientálódó ifjúságnak kellett és még ma is kell megvívnia a helység rabbijával, a rabbi „híveivel” és igen gyakran — sajnos — a saját szüleivel.

A mai vallásos beállítottságú fiatalok, akikkel rabbijaink nagyon keveset törődnek, nekik lelkileg majdnem semmit sem nyújtottak, mint a vízbefuló keresi azt az erőt, amely őt a mostani kétségbeesett helyzetéből kimentí.

S kell-e, s lehet-e, s létezik-e nagyobb, szentebb és építőbb erő a vallásos beállítottságú zsidó ifjúságnak, mint a százszázalékban vallási alapon álló mizrachi-cionizmus, amely kiképzett és feltétlen vallásos alapon álló chalucokat nevel, hogy azok Tóránk egszentebb parancsának teljesítésében, az Erec felépítésében részt vegyenek? Kell-e ma erősebb vágy és reménység ifjaink számára, minthogy az Erecben letelepedhessenek?

A mostani állijázással 20 mizrachi chaluc megy ki Erdélyből az Erecbe. Mennyi volna ma azok száma, ha rabbijaink nem ellenünk, hanem mellettünk dolgoztak és harcoltak volna?

Ifjaink érezték és érzik, sőt kétségbeesve látták azt az utat, amelyet a rabbik követtek s minden terror dacára megalakították s rendületlenül alakítják meg ma is a mizrachit, tehát vallásos alapon álló ifjúsági egyesületeket. De akkor akcióba lép a rabbi, maga elé citálja a fiatalokat, hatalmas viták fejlődnek ki, az ifjak érzik a maguk nagyobb igazságát és minden papi tilalom ellenére megalakítják a lelkükből fogamzott ideálnak szolgáló csoportjukat.

Ezen fiasco után a rabbi a szülőket veszi munkába. Ekkor kitör a harc a gyermek és a szülő között. S a legrikkább esetben végződik a rabbi győzelmével ez a harc is, mert az ifju nem tudja kivonni magát egy még ennél is nagyobb hatalomnak, az igazságának és lelkiismeretének parancsa alól.

A fiatalságnak az a része pedig, amely teljesen függ a rabbiktól, irigykedve, fájdalommal, vágyakozással néz azon szerencsésebb kortársaira, akikben megvolt a bátorság és lehetőség, hogy lelkiismeretük szavára hallgatva, az idők hívásának engedve, az igazság és jog szolgálatába lépjenek.

Hitközségeink, ha egyébben nem is, a nemadásban anticionista rabbipártiak. A mizrachi központ vezetősége elhatározta egy mizrachi alapon, tehát teljesen vallásos alapon álló chaluc-telepnek S igheten való létesítését. Egy chaluc-telep fenntartásához pénz kell s annál inkább pénz kell, mert mizrachi ifjaink szombaton és ünnepnapokon nem dolgoznak. A központ — kihez forduljon? — a zsidó vallásosság, a zsidó morál, a zsidó tradíció állítólagos létie-ményeseihez, az orth. hitközségekhez fordult. Mit gondol Ön, igen tisztelt zsidó Közvélemény és Lelkiismeret, hány 613 as patinájú „orthodox hitközség” tett ily elget a Jisuv Erec Jiszrael micvájának? Tudunkkal egy, egyetlen egy, az oradeai hitközség vezetősége s talán éppen ezért kellett mebuknia.

De ime most dereng a hajnali Joszovits elmondotta a „Sehechejunit,” a szigeti rebbe is behódolt a „szent gondolat”-nak, a brassói rabbi, miután „Chutuni”-t kiált, kiadja a jelszót, hogy fel kell építeni Jehuda Halevy országát. Viszont az orth. közp. iroda prófétai lelkületű ősz elnöke örökbecsű levélben szögezi le, hogy a rabbik megmozdulása a Tóra legnagyobb micvájának, a Jisuv Erec Izrael micvájának a teljesítését jelenti.

Reméljük, hogy papjaink eme megmozdulásával új éra kezdődik zsidó életünkben. Elmondhatjuk talán mi is, a Sehechejunit és ezután nem ellenfeleként fogunk szemben állani egymással, ha-

nem mint „sevesz achim gam jáchad,” mint egy közös célért, közös eszméért együtt-dolgozó testvérek. S ha mindnyájan testvéreként együtt fogunk dolgozni, akkor munkánkat a biztos siker kell, hogy koronázza, mert akkor be fog állani a bóruchu, az áldás a munkába, amint azt zsoldárköltő királyunk prófétai ihletével megénekelt: „Ki som civu Hasem esz habruchu.” A Jó Isten odaparancsolta az áldást, oda, ahol testvérek közös célért, közös eszméért együtt dolgoznak. Ha mindnyájan együtt fogunk dolgozni, palesztinai művünk sikerülni fog, jobban, mint reméljük, hamarabb mint gondoljuk; mert ez Isten parancsa is.

S ezért kijelentem és leszögezem, hogy az országépítés esetleges időleges fiasokai, amelyek történetek, vagy esetleg történni fognak, nem azok hibája, akik az építésben részt vesznek, hanem azok bűne, akik mindeféle indokkal kivonják ez alól magukat és népgyilkossáig menő, soha meg nem bocsájtható tette azoknak, akik az ország-építő munka ellen küzdenek.

A most elmondottak nem akarnak sem számonkérés, sem ünneprontás lenni. Csúpan megerősítése és megmagyarázása azon igazságoknak, amelyeket a brassói rabbi leszögezett s így akaratlan szelözetése egy reméljük, most már multnak, amelyre szeretnők rácsukni a feledés kapuját, Remélem és hiszem, hogy most már megfogjuk találni a közös munkához vezető utat rabbijainkkal, akik mozgalmunkban el kell, hogy foglalják azt a helyet, amely őket, ha abba belekapcsolódnak, megilleti.

S hogy a közös utra lépünk, ime békejobbót nyújtunk rabbijainknak és örömmel üdvözöljük őket, mint a máramarosi kolónia felépítésének kezdeményezőit. Nemcsak, sikert kívánunk munkájukhoz hanem mi is ki akarjuk venni részünket a máramarosi kolóniát felépíteni akaró munkából. Közreműködésünkre feltétlenül számíthatnak. Viszont most már elvárja a zsidónép és legfőképpen a zsidó fiatalság rabbijaitól, hogy ne helyezkedjenek többé szembe a Tóra parancsait szolgáló akaró terveivel, vágyaival és reményeivel.

Főrabbi urak, hiv az idő, int a mult, parancsol a jövő s nem holnap, hanem még ma a szentföld felépítésének munkája jegyében testvéreként egyesüljünk és együttesen adjuk ki a jelszót: Testvérek, munkára fel!

Művészi perzsaszőnyegek, szövött gobelinek, külföldi fonalak

Schulhof Emilné

„Orient” Szövművészeti iskola

Oradea, Str. Episcopul Ciorogariu No. 17.
Vidéki rendelések utánvétellel gyorsan és pontosan eszközöltetnek.NEW-YORK SZÁLLODA
KÁVÉHÁZ
ÉS BÁR

Központi fűtés

Utazóknak árkedvezmény

MAROSVÁSÁRHELY
legelegánsabb helyisége!

HIREK

a „Népünk“ cikkeinek utányomását csakis a forrás megjelölésével engedjük meg.

Naptár 5693

Péntek: Sevát 28. február 24.

Szombat: Sevát 29. február 25. שבת שקלים

Heti szidra: משפטים

Heti háftóra: בן שבע שנים

Roschodes bentsch. מברכין החודש

Roschodes אדר Vasárnap és hétfőn.

Szombat kezdete:

üzlet bezárás 5.45

gyertyagyújtás 5.55

Istentisztelet kezdete 6.00

Szombat befejezése 6.55

— FELHIVJUK ELŐFIZETŐINKET, különösen azokat, kiket inkasszánsainknak nem áll módjukban felkeresni, hogy hátralékos előfizetési díjaikat számunkra haladéktalanul beküldeni sziveskedjenek. Kérjük olvasóinkat, hogy nehéz munkánkban támogassanak bennünket, hogy lapunkat akadálytalanul küldhessük a jövőben is címükre. A „NÉPÜNK“ kiadóhivatala.

Lord Melchett szombat Telavivban.

— Palesztinai levél. —

Az egész városon meglátszik az izgalom. Az utcákon mind sűrűbben jelennek meg Makkabi ruhások. A gyermekek is Makkabi sapkát vesznek fel. A tavaszi Makkabiad hangulata varázsolódott vissza Telavivba. A hirdetés oszlopokon méteres kék plakátok adják hírül a nagy eseményt. Lord Melchett, a Makkabi zsidó sport világszövetség diszelnöke jön szombatra a városba. Sziria felől jött az országba. Az előző szombatot Jeruzsálemben töltötte. A héten pedig a Sáróni falvakat látogatta meg. Minden nap hozzák a héber lapok a hírt, hogy a Lord hol és merre jár.

Tel Mondban, néhai atyjáról elnevezett tündérliget szépségünarancserdők közepette épült falut is meglátogatta.

Feszült érdeklődés kísérté a palesztinai sajtó és közvélemény részéről a Lord európai körutját. Ez az érdeklődés érthető is.

Néhai Lord Melchett — Sir Alfréd Mondnak keresztény felesége volt. A családi megegyezés szerint leánygyermeküket keresztény és fiugyermeküket pedig zsidónak fogják nevelni. Mindezek dacára, mikor az idősebb Lord meghalt, mély félelem ült meg a zsidó szíveket. Vajjon mi lesz most továbbra sorsa annak a műnek, melybe a Lord Palesztinában kezdett? Mi lesz azokkal a vállalatokkal, melyek már ma is több száz dolgozó zsidónak adnak megélhetést. A szorongást nem sokára felváltotta a reménykedés. A fiatal Lord nyilatkozott.

—Életem legszentebb feladatának tekintem néhai atyám művét tovább fejleszteni Erecjisraelenben” mondotta nyilatkozatában.

Nem sokkal később felajánlották neki a Makkabi diszelnökséget, amit ő el is fogadott. Nemcsak dísznek hanem miszióknak tekintette méltóságát. Fanatikus hittel kezdett a munkához, a Makkabiad nagy sikere is nagy részt neki köszönhető.

—Egy millió Makkabistát akarok, — mondotta Lord Melchett legutóbbi galuti nyilatkozatában. És Erecjisraél zsidó népe kellemes izgalommal várta a nagy vendéget.

Péntek délután van. A telavivi utcákon a megszokott szombat előtti forgalom. Autobusok zsufolva emberekkel, Kerékpárosok és gyalogosok százai és ezrei töltik be az utakat. Telaviv a zsidó város készül a szombatra.

A Herzl gimnáziummal szemben a három emeletes Palatin szaló előtt a gyalogjárókon nagy közönség várakozik. A sarkon zsidó és angol lovas rendőrök állanak. Mind többen és többen állanak meg. Most érkezik a Lord Telavivba.

Sípjel. Egyenlő távolságokban sport ruhás Makkabi motorosok érkeznek a szálló elé. Sorfalat állanak a bejáratig

Kétféle elegáns kék fehér zászlós autó gördül a bejárat elé. Mikor a Lord kilép az autóból, felzuga a taps.

A Makkabi egyenruhája van rajta. Tengerkék tiszti kabát, a mellén Magén Dávidos Makkabi címer, fején aranyzsinoros fehér Makkabi sapka. Megjelenésével és kis szöke bajuszával Károly román királyra emlékeztet.

A közönség tapsol. A vendég besiet a szállóba. Pihenni akarja az aznapi autó ut fáradalmait.

A közönség szétoszlik. Mindenki igyekszik haza. Mindjárt szombat van. Sokan a templomok felé igyekszenek.

Másnap délelőtt ragyogó erecjisraeli nap szórja meleg sugarait Telavivra. Odaát Európában fagyok és hóiharok sok halottal. Itt meleg nap sugar ezernyi sétáló egészséges vidám gyermekkel és felnőttel. Végig a két kilométeres Allenby uton hőmpolyog a

Tiszta gyöngéd arcbőr fiatalos üde kinézetben

NIVEA CREME

LEI 16.-.-72.-.

tömeg a tengerpart felé. Mindenki kijön sütkérezni a jó meleg napra.

A hetven telavivi templom és imaház legtöbbszörében már készen vannak a Istentisztelettel és a templomból kijövőekkel együtt egészen megtelnek az Allenby ut széles járdái.

Csak a chaszidoknál és második minjánoknál tart még az imádkozás. Mert chaszid templomok is vannak szép számmal Telavivban . . .

Az Allenby sétáló közönség nagy része ez alkalommal a Mograbi operánál befordul az Elizer Ben Jeduda utcára. A „Bét Haám“-nép házba igyekszik. Tizenegy órákor van az ünnepélyes fogadtatás. Már jóval előbb mozogni sem lehet a fedett és télen minden oldalról zárt helyiségben. Közel ötezer főnyi közönség gyűlt össze. Az emelvényen héber zászlókkal borított hosszú asztal székekkel. Mögöttük egy szakasz kék fehér Makkabista áll diszorséget.

Izgalom. A láрма, beszélgetés megáll egy percre, hogy azután vadul, viharozva felzugajon a lelkeket vibráló taps.

Lord Melchett lépett Makkabi ruhában a palesztinai Makkabi egyenruhás tisztikarral és Dizengoff, meg Moszinsohnal oldalán az emelvényre.

Dizengoff beszél. Szava halk Telaviv népszerű polgármesterének. Nem beszél sokat. Az ő ismert finom, kedves modorában üdvözlö az új Makkabikusok diszelnökét városában.

Moszinsohn, a Herzl gimnázium igazgatója beszél. Szavai erősek és pörölyként csapnak le a hallgatóságra. Megjelenése nem gimnáziumi igazgató, hanem egyetemi tanárát kelti hallgatójában! Vagy diplomataét. Mert az is ő. Tudós és diplomata. Az eljövendő zsidó kormányban neki is szerep fog jutni . . .

A mai makkabeusokról beszél. Lord Melchett érdemeit sorolja fel. Azt az éjszakát, mikor a londoni felsőházban lezajlott palesztina vitának az ő felszólalása adott más fordulatot. Ujabb taps.

Lord Melchett áll fel, hogy beszéljen. „Sálom álechem tösvé télaviv,“ (béke veletek, Telaviv lakói) — mondotta ércesen héberül. Zugó, mindent elsöprő, egetverő tapsvihar.

Némétül folytatja. Elmondja, hogy keleteurópából jön. És ha összehasonlítja a zsidók ottani helyzetét és életét az ittenivel, akkor azt kell mondja, hogy van Isten az égben . . .

Angolul folytatja tovább. Minden öt percben félbeszakítja beszédét és dr Hermann a Makkabi elnöke héberre fordítja.

A „kábalát pánimnak“ vége. A tömeg hat kijáraton hagyja el a termet. Az uccán nagy közönség. Várják Melchettet. A lord gyalog vág neki az utnak egész a szállóáig. Szombat van és nem szabad utazni járműven.

Sportolók és rendőrök csinálnak utat. Az ucca közepén kaladnak végig a közel másfél kilométeres uton. Mindenki közelről akarja látni. Nagy csoport kíséri. A járdákon megállnak a sétálók. A házak ablakai megtelnek emberekkel. Végig az uton felzuga a taps. Felejthetetlen látvány az egész, ezen a meleg januári telavivi szombat délelőttön.

Délután a sporttelepen van ünnepség. A Mismere! Sabbat intervenciójára nincs pénz. Makkabi sportolók mutattak be mutatványokat. Majd díszszemle. Felvonulás Melchet előtt. Héber és angol zászlókat lenget a szél . . .

Este Mocza Sabbatkor rendezte a Makkabi ünnepi fáklyás felvonulását. A Herzl gimnáziumtól indul a menet, melyen részt vettek a sáróni kolóniák makkabistái is.

Az üzletek már nyitva vannak. Végig a járdákon a Herzl gimnáziumtól a Nachlat Benjáminon keresztül le az Allenby torkolatáig és onnan tovább a Makkabi-palotáig az emberek ezrei állnak sorfalat. Sok arab is áll a nézők között. A házak ablakai, erkélyei és lapos tetői zsufolva emberekkel. Közel harmincezer főre tehető a tömeg, mely ez alkalommal a telavivi uccákon volt.

Izgalmas várakozás. Két lovasrendőr tűnik fel az uton. Jön a felvonulás.

Két kis pötöm Makkabi kerékpáros jön egymás mellett. Középreeső kezeikkel egymást fogják. Alig látszanak ki a földből. Egyik fiu, másik leányka.

Az ut szélén kerékpárosok, majd motorosok mind Makkabi ruhákban. Mindégük az ucca közepé felé fáklyát tart kezében. Hámávdil . . .

Lord Melchet jön parancsnoki ruhájában fehér lovon. Jobbján a Makkabi elnöke, balján Dizengoff szintén lovakon. Mögöttük Makkabi tiszték. Utánuk a zenekar. Minden zenész mellett fáklyavivő. Különléle Makkabi csapatok jönnek. Atléták, futók, birkozók, uszók, tengerészek és egyebek. A végén lovasok.

A zenekar indulót játszik. A felvonulók héber dalokat énekelnek. Ahol a menet megjelenik, fel-

dübörög a taps a járdákról az erkélyekre, ablakokon, onnan fel a háztetőkre. És onnan vissza le a járdákra. A Herzl gimnáziumtól végig a hosszú uton tízezernyi ember tapsol és ujjong. Szól az ujjongás a vendégnek, de szól a többi felvonulónak is.

Érzi és tudja mindenki, hogy a zsidó nemzeti sereg vonul fel. Boldog érzés tölti be a zsidó szíveket. Itt vonul fel a mi kis hadseregünk. Ez a mi védelmünk.

És az ujjongás még akkor is tart, mikor a felvonulás már rég elvonult.

Telaviv ünnepli Lord Melchettet és a Makkabistákat. Lord Melchet és Makkabi szombat Telavivban . . .

(Telaviv.)

Jochanan Zahawy.

— *Terjesszék és szereztek előfizetőket az erdélyi zsidóság egyetlen független és legolcsóbb lapjának, a »Népünk«-nek. A »Népünk«-nek egyetlen zsidó asztról sem szabad hiányoznia.*

— Aszlovenszkói Vaad-Harabonim Dintóra elé hívta a munkácsi főrabbit.

Kassa. Az ismeretes szlovenszkói rabbi-afférban, amelyet Spira munkácsi főrabbi inszcenált és amely immár hetek óta tartja izgalomban Szloveszkó zsidóságát — hivatalos helyről nyert értesülésünk szerint — ujjong fordulatot jutott azáltal, hogy a szlovenszkói rabbikollegium a munkácsi rabbit Din-Tóra elé hívta, ahol igazolnia kell magát a kassai főrabbival szemben kiadott iszurral kapcsolatban. Amennyiben a Vaad-Harabonim ítéletét nem tenné magáévá, a legerélyesebb szankciók igénybevételét határozta el vele szemben. — Az afférral kapcsolatosan Duschinszkij huszti főrabbi, valamint Teitelbaum Joel károlyi főrabbi, a kassai főrabbihoz intézett levélbeli megkérésrel, legmesszebbmenőbbben elítélik a munkácsi főrabbi lehetetlen viselkedését azon nagy tudású gaónnal szemben, aki „élén áll az országban a jelenlegi vallásos zsidó nemzedéknek, és aki az Örökkévalóért és tanáért való harcában egyedül áll a maga nemében“.

— Horogkereszt Lettországban.

Rigából jelentik: A lett nemzetiszocialisták, akik teljesen Hitler programjával azonosították magukat, de a zsidók mellett harcolnak a német „befolyás“ ellen is, az elmúlt napokban behatoltak a rigai „Bialik Klub“ helyiségeibe és súlyosan bántalmazták a jelenlevő zsidó klubtagokat. Meggyalázták a falon függő Herzl és Bialik fényképet is és teljesen összezúrták a belső berendezést. A rendőrség több rombolót tartóztatott le, akik közül egyet 1 havi és kettőt 14 napi fogházra ítélt. — Ugyancsak letartóztatták a lett nemzetiszocialisták vezérét, Stellmachert is és több prominens nemzetiszocialista vezető férfit, akiknél a házkutatás megejtése során kompromittáló levelezést és propaganda iratokat találtak. Az eljárás a közrend veszélyeztetése és megbontása címén indul meg ellenük.

E menorák Harang
Z gyertyatartók, védjegy!
Ü serlegek,
S evőeszközök,
T templomi kegyeszek,
bármily művészi kivitelben
legolcsóbb árban.
Gyártása és eladása:
„Tacamul“
ezüstáru gyárban
CLUJ, Str. Gen. Neculcea (Kornis-u.) 6.

— **Diplomaták a német antiszemizmussal szemben.** Berlin. A lipcsei lengyel követi intervenciót a drezdai kormánytól 15 kitasított lengyel zsidó érdekében. Az intervenció következtében kijelentés van arra, hogy a drezdai kormány visszavonja a kitasítási végzést és a zsidó családok továbbra is megkapják a tartózkodási engedélyt. — Danzigban ugyancsak intervenció történt az angol követ részéről egy palesztinai zsidó polgár miatt, akit az elmúlt héten egy antiszemita zavargás során bántalmaztak. A kormány itt is elégtételt ígért.

— **A szlovenszkói Központi Iroda új vezetősége.** Bratiszlava. Az elmúlt héten választották meg a szlovenszkói orth. Központi Iroda vezetését. A Vaad-Harabonim tagjai a következő rabbik lettek: Schreiber Akiba Pozsony, Tiegermann J. Nove-Samky, Brach Saul Kassa, Buxbaum Josua Galanta, Ungár S. D. Nyitra. A végrehajtó-bizottságba a következők választottak be: Erlich Simon Kassa, Paskus L. Duna-Szerdahely, Weisz L. Nyitra, Fürszi M. Pozsony, Kalisch J. Galanta, Kohn R. Nove-Samky, Bernfeld J. N. Tapolcsány, Weber N. Stupova, Kempfner A. Pozsony, Stern J. Pöstyén.

— **Élénk zsidó élet Marosvásárhelyen.** A napokban nyílt meg az Avoda-klub helyisége, amely pazar eleganciával áll a zsidó publikum rendelkezésére. Négy gyönyörű egymásbanyúló helyiség, amelyben állandóan kóser büffé van és hivatott arra, hogy ezentúl összefogja társadalmilag is, a vásárhelyi zsidóságot, világfelfogásbeli különbség nélkül. Egyébként is élénk cionista élet folyik a városban, bátran lehet állítani, hogy ma már az egész város zsidósága részvesz a mozgalomban és munkával, pénzzel támogatja a Palesztina gondolatot. A vallásos zsidóság is mindnagyobb számban csatlakozik a vallásos alapon álló Mirachistákhoz.

— **Gyermekrablás Palesztinában?** A közelmúlt napokban a beregszászi rendőrség egy fiatal zsidó ifjút állított elő, akinek semmiféle igazoló irásai nem voltak. Minthogy a 14 éves ifju nem tudott csak héberül beszélni, tolmácsot hoztak, akinek a fiatalember elme-élte, hogy egy napon vándor cigányok rabolták el Haifában, amidőn szüleinek ebédet vitt a mezőre. Már évek óta él itt Európában, bejárta Romániát és nehé megpróbáltatások során jutott el B. regszászra. A hitközség gondjaiba vette a sorsüldözött fiatal zsidó gyermeket és azonnal távirati összeköttetésbe lépett Haifával, hogy megállapítsák, igazat mondott-e a gyermek, vagy az egész történet kitanált mese. Az a gyanú is felmerült, hogy az ifju Palesztinába akar kijutni és ezért találta ki a gyermekrablási történetet.

— **Tiltakoznak a szülők a cionista iskolák bezárása ellen Berlinben.** Berlin. Mint ismeretes, a legutóbbi hitközségi választások során az addig többségben lévő Zsidó Néppárt (cionista) elvesztette mandátumainak jelentékeny részét és csak kisebbségben került be a hitközségi vezetésbe. Az új vezetőség mindjárt azzal kezdte, hogy a nemzeti alapon álló zsidó vezetők által alapított intézményektől a támogatását megvonja, sőt attól sem riad vissza, hogy egyes ilyen cionista alapításokat véglegesen megszüntessen. Így híre jár annak is, hogy a hitközség jelenlegi vezetősége több zsidó nemzeti szellemben vezetett iskolát is be akar szüntetni. A berlini zsidó szülők erre közös értekezletet tartottak, amelyen a legerélyesebben visszautasították a hitközségi vezetés ezen célját és állásfoglalást a fennálló cionista iskolák támogatása mellett. Memorandumban foglalták össze kívánásaikat és terjesztették azt a hitközségi eljárás elé. Csodákozásukat fejezik ki afelől, hogy a hitközség éppen ezen válságos időben, amikor a zsidó öntudat fokozott emelése igen erőteljesen nyomul előtérbe, éppen most akarja az eljárás az ilyen szellemben vezetett iskolákat megszüntetni. Remélik, hogy a szülők határozott állásfoglalása kellő eredménnyel fog járni és továbbra is működni fognak Berlinben a cionista iskolák.

V. GROSZMANN
orth. כשר vendéglője
BUCUREȘTI
Calea Victoriei 18
II emelet. Szemben a rendőrprefektúrával
3 fogásos menü 40 lei.

Fuchs Mancí
fűzőszalonjában legfinomabb és legpontosabb kivitelben készülnek:
Prinzess fűzők, minden fazonú divatfűzők és orvosi rendeletre gyógyfűzők.
ORADEA, Piața Mihai Viteazul 11-a.
(Ullmann-palota).

Öt tanácsosa lesz a Zsidó Pártnak a kolozsvári városi tanácsban

Rózsa Mór választották meg, mint a cluji Kereskedelmi és Iparkamara tanácsosát.

A jövő hó elején lesz a kolozsvári községi választás, amelyre hetekig tartó tárgyalások után, a Zsidó Párt is benevezte azokat a kartell-listára, akik méltóak képviselni a város zsidóságát, a város parlamentjében. A Zsidó Párt kolozsvári tagozata a következőket jelölte egyhangulag a kartell listára: *Dr Kertész Jenő, Dr Klein Miksa, Vigdorovits Izsó fakeskedő, Dr Spitzer József és Schwartz Márton bádogos.* A Zsidó Párt ugyancsak a Kereskedelmi és Iparkamara által a tanácsba küldendő tanácsnag megválasztásánál egyhangulag *Rózsa Mór* nagykereskedőt és gyárost delegálta és érdekében intenzív propagandát kezdett, mely teljes sikerrel is járt.

A kamarai választás igen izgalmas atmoszférában zajlott le szombaton február 18-án. A zsidó szavazók, akik csak a késő esti órákban mentek szavazni a szombat miatt, abban a kellemetlen meglepetésben részesültek, hogy az épület előtt 40—50 főnyi tömeg állott, amely a zsidó kinézésű embereket inzultálta. Különben a Zsidó Párt akciójának teljes sikere volt, amennyiben az este 10 órakor összeszámlált szavazatok szerint Rózsa Mór lett a Kereskedelmi és Iparkamara községi tanácsosa 184 szavazattal.

Örömmel regisztráljuk a hírt, mint az összetartás szép eredményeit.

Rózsa Mór személye egyébként általánosan becsült, nemcsak lokális, hanem erdélyi viszonylatban is. Annál is inkább, mert nemcsak a zsidó közélet frontján, hanem általános társadalmi megmozdulásokban is mindenkor az élén áll. Egyike Erdély legbőkezűbb fillantrópjainak, aki mindenkor kiveszi részét minden akcióban. Így például a legutóbbi cluji munkanélküliek akciójában 50.000 leiel vett részt. Amellett személyes közreműködésével sikerült neki az akciót levezetni és sokezer éhező munkanélküli a tél idejére ellátni. A zsidó munkanélküliek pedig külön városi konyhán rituális kosztot kapnak enni, ami szintén a Rózsa Mór agilitásának köszönhető.

כשר ארט' éterem nyílt Clujon, az Astória szállodával szemben, a Metropol Kávéház melletti helyiségben

Mátyás Ignác vezetése alatt Esküvőket és más ünnepi rendezvényt, valamint abbonálást házhoz szállítva is vállalok.

FERRUM

VASÜZLET átköltözött

február elsején a KUGLER & ANDRÉNYI-palotába,

Oradea, Piața Mihai Viteazul 4/a

Átköltözés folytán visszamaradt áruinkat olcsón kiárusítjuk.

„FERRUM“
Vaskereskedelmi R. T.

Telefon: 9-73

Gyári lerakatok!

„Engbert“ autógummi gyári lerakata
Szombaton zárva!

— **Győzelmesen fejeződött be a Froumin gyári sztrájk Jeruzsálemben.** Jeruzsálem. Mintegy négy hónappal ezelőtt léptek sztrájkba a jeruzsálemi Froumin kexgyár munkásai, részint politikai, részint gazdasági követeléseik érdekében. A sztrájk a napokba véget ért, minthogy a munkaadók teljesítették a munkások követeléseit. E szerint a Froumin elismeri a Histadruth-ot, mint a munkásszervezetet, minden sztrájkolót újra munkábaállít, kötelezi magát, hogy munkásainak 80%-át a Histadruth követeléseibe tartozó munkások közül alkalmazza, a sztrájk ideje alatt alkalmazott 25 revizionista munkás közül csak 10-et tart továbbra is meg, de ezeket is 8 hónapon belül elbocsátja.

— **Emelkedik a zsidó bevándorlás Szyriában.** Beirut. Az utóbbi hónapok alatt igen erőteljes zsidó bevándorlás indult el Szyria felé, úgy, hogy a jelek szerint Beirut forgalmas zsidó centruma nővi ki magát. A zsidó tömegek többsége azon célból jön Szyriába, hogy innen aztán Palesztinába könnyebben áttelepülhessenek. A palesztinai kormány azonban igen súlyos nehézségeket gördít a bevándorlások elé és így az a helyzet állott elő, hogy az itt rekedt zsidóság igyekszik Szyriában megtalálni az elhelyezkedését. Természetesen ez Szyria szempontjából igen előnyös, mert a zsidó bevándorlás gazdasági fellendülést biztosít számára.

— **Orvosi rendelőnek** alkalmas és jelenleg is annak használt külön bejárattal és előszobával ellátott 2 parkettes, komfortos és balkonnal rendelkező uccaszoba, a város központjában f. év május hó 1-re kiadó. Értekezhetni a kiadóhivatalban (Szinház-u. 4. l. em.).

— **Egység a dési hitközségben.** Az elmúlt héten számos erdélyi lap több ízben foglalkozott a dési hitközségben állítólag dúló harcokkal, amelyet úgy tüntetett fel, mintha a hitközségben a szakadásra törekvő irányzat felülkerekedett volna illetékes helyen érdeklődtünk és azt az információt kaptuk, hogy épen úgy, mint Erdély valamennyi hitközségében, úgy Désen is, a hitközség súlyos gazdasági válsággal küzd és 2 millió lei adóssága nehézzé teszi, hogy szegény keresnélküliek gabelláját redukálja. A hitközség pedig tekintettel arra, hogy a kultuszadók nem folytak be, nehezen tudja a gabellát redukálni, anélkül, hogy a büdésé fel ne borulna. Ennek dacára, az elégtelenséget látva, zsidó rituális érdeklődés, kénytelen a gabe lát a marhahusnál 40% al, a majorságnál 50% al redukálni. — *Paneth* déji főrabbi a hitközség tagjait összehívta és rámutatva a szolidaritás szükségességére, felhívta a hiveket, hogy a mai nehéz időkben kétszeres kötelességük kitartani az egységes hitközség mellett. Így remélhető az, hogy dacára annak, hogy 251 aláírással már új neolog hitközség alakítása volt folyamatban, a délyek lecsillapodnak és sikerül megőrizni a dési nagy tradíciójú hitközség további egységét és belbékéjét.

— **Bal Kadischot Jom Tov z. c. l. szigeti Jahrzeitjával kapcsolatosan,** amely szombaton, Saboth-Mispatim lesz, megirtuk mult heti számunkban, hogy azon a károlyi főrabbi is részt vesz. Mint most szigeti tudósítónk közvellen hírforrásból jelenti, a károlyi főrabbi különböző elvi okokból és bizonyos ügyek likvidálásaig, nem megy Szigetre és így a jelenlegi Jahrzeiton sem vesz részt.

Hogy a mai súlyos viszonyok között is mindenki hozzájuthasson igen fontos élelmiszer-cikkeinkhez és hogy a vidékről beáramló silány minőségű és nem megbízható árukat kiszorítsuk, valamint, hogy a tréfil és orth kóser áruk közötti ár-differenciát csökkentjük, elhatároztuk, hogy úgy a főlerakatban:

Fülöp bodega, Kossuth ucca 7,

mint az összes orth. כשר bodegánkban gyártmányainkat a következő feltűnő olcsó árakban árusítjuk a mai naptól kezdve:

Naponta friss kolbász	kg. 32.— lei
Nyári szalámi	kg. 64.— lei
Liba- és sonkaszalámi	kg. 76.— lei
Téli szalámi	kg. 94.— lei
Főtt sonka és nyelv	kg 110.— lei
Naponta friss virstli	páronként 2.50 lei

Egyesült orth. כשר szalámi és husnemügyár Oradea

Békét a reghini hitközségben

Már több ízben foglalkoztunk azzal, hogy Szászrégenben a hitközségi tagok egy nagyobb csoportja kivált az orth. zsidó hitközségből és külön hitközséget alakított. Sőt, az elmúlt hetekben már új metszőt is vett fel. Az erdélyi zsidóságnak, sem orthodox sem neolog irányzata nem nézheti lényesen, hogy bármelyik hitközségben is megosztódás álljon be és az évtizedek alatt kiépített zsidó intézmények az ilyen testvérharc által tönkre menjenek. Épen úgy, amint helytelenítjük a reghini hitközség túlzott agresszivitását, a kilépőkkel szemben, el kell itélnünk, azokat a hitközségi tagokat is, akik a hitközség súlyos helyzetét, a hitközségi közterhekből való kivonás által, mégjobban megnehezítik.

Szomorú állapotok uralkodnak a reghini hitközségben, amíg egyrészt a hivatalos hitközség rabbinátusa iszurokkal gondolja a kilépő tagokat az új hitközségbe való belépéstől elrettenteni, ugyanakkor az ugynevezett occiden hitközség éleshangú rőpcédulákkal operál és bírósági eljárást helyez kilátásba azok ellen, akik az iszurok által megbélyegzik eljárásukat. Köben pedig mindkét hitközség életképtelen. Nemcsak az intézmények esnek széjjel, de a főbbi és más tisztviselők fizetése sem hozható fel.

Nem volna lapunk hivatása magaslátán, ha csak a viták és veszekedések regisztrálásában merülne ki tevékenysége. Megjelenésüktől kezdve állandóan a hitközségek belbékéje érdekében szálunk sikra és most is csak azt írhatjuk: ha azt akarja Reghin zsidósága, hogy ne hulljon széjjel a sárkeret amely eddig egybefogta az ott élő zsidóságot, akkor térjenek jobb belátásra és szünjön meg a harcoknak ez a zsidóságra nem sok dicsőséget hozó formája. Most, amikor annyi ellenséggel vagyunk körülvéve, amikor minden egyes zsidónak élet-halál harcot kell vívnia a megélhetésért, azon kell igyekezni, hogy a meglévő intézmények prosperáljanak és ne törjön össze, emberi gyarlóságok miatt az, ami minden jóérvű zsidó számára a legszentebb kell legyen. A két ritus központi irodáinak is köbe kell lépni és úgy intézni a reghini zsidóság békéjének ügyét, hogy a felaklatott kedélyek lecsillapodjanak és újból egyesült erővel dolgozzanak az ottani hívek a zsidó egyházi keret további fennmaradása érdekében. Most mindkét frakció életképtelen intézménnyel rendelkezik, holott ha összefertanak, akkor nyugodt élet lesz urrá a kis, jobb sorsra érdemes község tagjai körében.

Goldmann Bernát

orth. kóser vendéglője
Prága

II. Truhlarska 10 II. emelet.

A legnevesebb szlovákiai orth. rabbi hechserével

Ékszer készítését, alakítását, javítását és drágakőfoglalást szakszerűen olcsón csakis

FRIEDMANN H.

ékszerésznél Széchenyi-tér 1

Vidékieknek is legpontosabb kiszolgálás!

Takarításra

festék-, lack- és kefeáru
valamint a világhírű „Express”
poloskairtót és „Express”
Magasfényt, mely butorát
ujjára varázsolja; legolcsóbban csak

STERN.S.ENDRE

kefegyáros és festéknagy-
kereskedőnél szerezheti be

ORADEA

Strada Nicolae Iorga (Zöldfa-ucca) 10

Telefon 378

Telefon 378

A legnagyobb egység jegyében zajlott le a tordai orth. hitközségi választás

E hó 19-ikén, vasárnap délelőtt 10 órakor rendkívül nagy érdeklődés mellett tartotta meg a tordai Aut. Orth. hitközség tisztújító közgyűlését. Általában fokozott érdeklődést tanúsítottak a tagok ezen tisztújító közgyűlés iránt, mert az volt az óhajuk, hogy a hitközség vezetésében kizárólag olyan egyének foglaljanak helyet, akik úgy a magán, mint a közéletben az orthodoxia szempontjainak megfelelően járjanak el, amely teljes mértékben sikerült is.

Ezzel az erdélyi zsidóság által is nagyrabecsült Wesel Albert tordai főrabbi, az erdélyi orth. Központi Iroda elnökének hallgatóságos kivánsága is teljesült. A választmányba egyhangulag lettek megválasztva:

Elnök: M. Lázár Simon, alelnökök: Moskovits Bernát és Grósz Salamon. Gondnok: Rendel Ernő. Pénztáros: Guttmann Ármán. Ellenőr: Schwartz Andor. Rendes választmányi tagként meg lettek választva: Balázs Ferenc, László Sándor, László Adolf, Weinberger Mór, József Samu, Fischer Emánuel, dr Reich József, dr Stern Izidor, Schwartz Géza, Schwartz Sámuel, Kain Adolf és Daszkal Lajos.

Megemlítésre méltó, hogy M. Lázár Simon már három évtizede megszakítás nélkül áll a hitközség élén és a tordai főrabbi mellett fáradhatatlan tevékenységet fejtett ki a hitközség és annak intézményei felvirágoztatása érdekében, Mindig azon igyekezett, hogy hitközségében a legnagyobb egyetértés, a rend és a béke uralkodjon. Balázs Ferenc, aki 6 évig volt a hitközségnek alelnöke és aki ezen tisztséget tovább nem akarta vállalni, önzetlen munkálkodásáért a közgyűlés jegyzőkönyvi köszönetet mondott. Az új választmány nevében a hitközségi elnök köszönetet mondott az egyhangú megtisztelő bizalomért, mely után a közgyűlés véget ért.

Tavaszi megnyilatkozás!

Nem vagyok gyári lerakat
Üzletem a váram
„Scherg”-ben legolcsóbban állok
Mert nincs előírt áram!

Minden megdől, minden inog
Csak a matematika
Szilárd és megcsalhatatlan
Meg nem dönthető soha.

Igy dönthették sorba rommá
A világ összes várait
De nincs hatalom, mely megdönthetné
Cégem olcsó árait.

Míg készpénzért vásárolok
Velem versenyt nem futhat,
Olcsón veszek, olcsón adok
Senki más így nem adhat.

DEUTSCH POSTTÓÁRUHÁZ

Str. A. Iancu (Kossuth-ucca) 1. Sas-palota.

Influenzától

megóvja

a

fertőtlenítő

Szent László

toilettszappan

A zsidó parlamenterek interpellációja a kamarában

Bukarest. Elmult heti számunkban megírtuk, hogy Berestiben árdragítás és spekuláció címen eljárás indult egy zsidó kereskedő ellen, aki szombaton zárva tartotta az üzletét. Landau zsidópárti képviselő interpellált a kamarában a zsidó kereskedő érdekében. Kifejtette az eljárás nevétséges voltát, majd rátért annak antiszemita lényegére. Felszólította az igazságügyminisztert, hogy a legerélyesebben járjon el a beresti állami tisztviselővel szemben, aki törvényellenesen járt el és a román törvényhozást is kellemetlen és nevétséges helyzetbe hozta. Az egyes felekezetek vallási szabadságát az alkotmány biztosítja és a kormány kötelessége, hogy legfőképpen saját tisztviselőivel szemben érvényt szerezzen az alkotmánynak.

Kedden délután Misu Weissmann interpellált a kereskedők és iparosok érdekében. Kifogásolja a kereskedő és iparos osztály súlyos megadóztatását, majd az adófellebbezési eljárás hibáira mutat rá. Ugyanezen ülésen törvényjavaslatot nyújtott be a kormány a Marzescu rend törvénymódosításáról, amely különösen a templomok és kulturintézmények elleni támadásokat részesíti súlyos büntetésben.

— Szombat-hét Hollandiában.

Amszterdam. Az elmúlt héten lefolytatott szombat-hét országosan igen kitűnő eredménnyel végződött. A szombat-hét legfontosabb célja az volt, hogy népszerűsítse a zsidó tömegek között a szombat szentését. Amszterdamban szombat-kiállítás nyitottak meg, amelyen a bécsi Somre-Sabosz központ is képviseltette magát. A kiállítás a szombat szentességét dokumentálta úgy a templomban, mint a családi körben. A kiállítás és a szombat-akció sikeréért E. Asscher-t, valamint Dr. M. Schorlesheim zsidó hitközségi vezetőférfiakat illeti az érdem, akik igen hatékony propagandát fejtenek ki a vallásos zsidó szellem konzerválása érdekében.

— Kulturdélután a váradi Mizráchiban. A mizráchi ifjuság f. hó 26-án d. u. 5 órakor kulturdélutánt rendez, melynek keretében Ábrahámovits Chaim „A zsidóság életfeltétele” címén tart előadást. Kérjük a tagok pontos megjelenését. Vendégeket szívesen lát a vezetőség.

— „CIONISTA” jeligére levél van a kiadóban.
— Dr Kupfer Miksa aradi orvos nagysikerű előadásáról, amelyet a nagyváradi Zsidó Kultur Körben tartott, a jövő heti számunkban beszámolunk.

— Egy régicsalád sarja. Berlinbe a napokban érkezett meg Sir Philipp Sassoon, aki ezélt az angol kormányban légközlekedésügyi miniszter volt. A Sassoon-család Mezopotámiának legrégebb szefárd családja és már 11 évszázaddal ezelőtt Harun al Rasid kalifának bankárjai voltak. Ez a kalifa tudvalevőleg egyszer egy küldöttséget fogadott Nagy Károly frank királytól, amely küldöttségben egy Obadja nevű zsidó tolmács is részt vett amikor a küldöttség tagjai az uton elhunytak, a kalifának ajándékát, egy Európában addig nem látott elefántot, ő adta át a német császárnak Aschenben Az őt talán találkozt a német zsidóval a kalifa udvarában és az utód most megy meglátogatni a bajban levő német zsidókat.

— A lubawitschi rebbe kurát tart. Többször írtunk Schneursohn lubawitschi rebberől, a „chabad” chasidizmus (chabad-chochmo bino v'daasz) megalapítója, R. Zalman Ladier utódjáról. Neki sikerült Szovjetországból kimenekülni és most Rigában lakik, ahol híveinek ezrei keresik fel és az egész világból fordulnak hozzája tanácsért. Ez a nagy tevékenység igen fárasztólag hat az aggastyánra és azért orvosai tanácsára Berlinbe ment, ahol kurának vetette magát alá. Schneursohn rabbi — orvosai véleménye szerint — egynéhány hét múlva visszatérhet működési helyére.

Legizlésebb ridikulók már
150 leitől. — Mindenféle bőr-
dizsműáru nagyon olcsón

HARTMANNÁL
lehet venni

Regele Ferdinand No. 1.

RÖVID HIREK

JERUZSÁLEM. Jeruzsálemben általános megnyugvást kelt Duschinsky huszti főrabbi végleges határozata a jeruzsálemi rabbiállás betöltését illetően. A jeruzsálemi kolle most megfelelő lakás után néz Duschinsky főrabbi számára — Rabbi Mose Blau a napokban felkereste a főkörmányzót és interviált az Aguda által kérvényezett certifikátok kiadásának érdekében. A főkörmányzó ígéretet tett, hogy a közeljövőben foglalkozni fognak újra a kéréssel. — Nahalal közelében egy zsidó kolóniára arab horda tört be és az ott lévő mintegy 10 000 fiatal fát kiszagatták a talajból. A keveszszámu zsidó chaluc teljesen tehetetlen volt az arab banditákkal szemben. A rendőrség 13 arabot vett őrizetbe. — Egyiptom az utóbbi időben magas vámfalakkal bástyázta körül magát, ami sok tekintetben megnehezítette a két ország közötti kereskedelmet. A napokban azonban a kereskedelmi kapcsolatok kimélyítése céljából összeültek a két állam képviselői, hogy áthidalják az eddigi ellentéteket. — Az elmúlt héten a jeruzsálemi vallásos zsidó ifjúság egy csoportja vádlottként állott a törvényszék előtt. A vád ellenük az volt, hogy igen éles kampányt vezettek a szombatszögök, különösen a cionista munkásszervezetek ellen. A vádlottak közül kettőt felmentettek, míg egy harmadikat hatóság elleni erőszak miatt ítélték el.

HAIFA. Még az elmúlt évben alakult Haifában egy Afrika-Palesztina Társaság, amelynek célja Haifában házipénztárakat finanszírozni. A társaság rövid fennállása óta 160.000 fontot investált Palesztinában.

GENE. 73 éves korában a napokban hunyt el S. Balizer, Geni főrabbi. Az elhunyt főrabbi igen nagy népszerűségnek örvendett hitközségében és természetesen a keresztény lakosság közül is számosan vettek részt.

LONDON. A napokban 84 éves korában halt meg Lord Sydenham, Viktória egykori antiszemita kormányzója. Lord Sydenham életében úgy politkailag, mint a sajtó útján állandó kampányt vezetett a cionista ideológia ellen. Az iraki kormány Ábrahám Bey El-Kabir ismert zsidó pénzeszkértől, a londoni irak követség pénzügyi szakértőjének nevezte ki.

ALEXANDRIA. Alexandriában (Egyiptom), a jezsuiták iskolája a zsidó tanítványok részére bevezette a héber nyelv oktatását. Az iskola zsidó tanítványai engedélyt kapnak szombaton a templomi ajátatoskodásra való eljárásra.

TSENSZTOCHOVO. A város vezetésénél jelentkezett Tabacsnik Feige és felkérte a polgármestert, hogy vegye föl gyermekeit az internátusba, mert ő nem tudja őket eltartani. Mivel azonban kielégítő választ nem kapott, amidőn a magisztrátustól kijött, a folyosón leugrott a második emeletről, de életben maradt.

VARSÓ. A varsói vasutigazgatóság egy magas rangban lévő tisztviselője feleségével és gyermekeivel együtt áttért a zsidó hitre és családjával együtt Palesztinába utazott. A geri rabbi adta a hitét az új zsidó családra.

KREFELD. Nemzetiszocialisták éjnek idején összetörték az itteni zsinagóga összes ablaküveleit. A zsinagóga ablakain közpéri művészi üvegfestések voltak, a tetteseknek nyoma veszett.

ANTWERPEN. A belgiumi munkaügyi hivatal főnökévé Max Gotschalkot, a brüsszeli zsidó hitközség előjárósági tagját nevezték ki.

RÓMA. Giulio Modena olasz zsidó tábornok a kormánytól megkapta a legnagyobb olasz kitüntetést. Ez a megismerés az eddigi katolikus személységeken kívül senkit sem ért.

RIGA. A lett nemzetiszocialisták, akik röviddel ezelőtt egy zsidó klubot feldúltak és összerombolták, súlyos fogházbüntetést kaptak a napokban lefolyt törvényszéki tárgyalás alkalmával.

TREMOVLA. A napokban itt elhunyt egy idős keresztény ember, aki levelet hagyott hátra, amelyben részletesen leírja, hogy egész életén keresztül fitokban a legpontosabban betartotta a zsidó vallás rítusainak összes előírásait. Szombaton és ünnepeken a közel erdőbe ment ki és ott végezte egyedül zsidó vallási ajátatoskodásait.

BERLIN. Vigandstahlban elhunyt egy Singer Emil nevű zsidó kereskedő, akinek tettemét a keresztényszocialista párttagok vették egész a temetőig. A zsidó kereskedő családja már több évszázad óta él a helységben és felekezetre való tekintettel mindenki előtt nagy közszeretettel és tisztelettel örvendtek. Singer temetésén a nagyszámu zsidó híveken kívül megjelent a nemzetiszocialista vadászvezet is és ünnepléses keretek között nyújtották számára a végtiltszolgálatot.

PÖSTYÉN. Az itteni főrabbi egy Szium alkalomával, amelyen több mint 300-an vettek részt, erős támadó beszédet tartott a munkácsi rabbi ellen, aki Chorn-t csinál a zsidóságban azáltal, hogy harcot vezet kiváló rabbinagysággal szemben.

MOZI

Városi Színház Mozgó

Csütörtöktől **FELESÉGEM A HADNAGY UR,** operett, Eggert Mária, Verebes Ernő, Felix Bressart.

Teatrul HEYMAN szinkör

Péntektől **POSTRESTANTE 202,** Nagy sláger, Magda Schneider és Fritz Schultz.

— **Örökre fogadna** jól szituált válásos zsidó házaspár egy 1-2 éves, szép egészséges szülőik gyermekét. Ajánlatokat „Barna gyermek” jellegre a kiadóhivatal továbbit. Lehetőleg fényképes ajánlatokat kérünk.

— **Béke a besztercerli hitközségben.** Mint Besztercerlőről írják, a dajonállás miatt kitört viszályt sikerült a tordai és marosvásárhelyi főrabbinak elsimítani. A hitközség az elhunyt dajon vezét, Waldmann rabbit választotta meg. A hitközségben egyébiránt élénk szellemi és vallási élet folyik, amelynek vezetője Spitz Mayer főrabbi, az elhunyt Ullmann főrabbi, az erdélyi ortodox iroda volt elnökének veje.

— **Vallási vita egy talált gyermek körül Amerikában.** Különös dologról írnak az amerikai lapok. Az ottani lelegházakban szokásos, hogy a talált gyermekek, amennyiben adoptálni akarják őket, sorrend szerint katolikusoknak, protestánsoknak, vagy zsidóknak lesznek anyakönyve. Történet azonban, hogy egy Connor nevű newyorki zsidó asszony a lakása előtt egy kitelt csecsemőt talált, nagyon örült, mert nem volt gyermeke, gyermekévé akarta fogadni, de a sorrend szerint katolikusnak kellett lennie, amibe a zsidó asszony azért sem akar belemenni, mert a fiugyermek láthatóan (miló) zsidó. Mostan lépések történetek arra, hogy a kétségtelesen zsidó gyermeket az asszony zsidóként örökbefogadhassa.

— **Japán országos fő-rabbit keres.** Prága. Csehszlovákiai zsidó lapok jelentése szerint, néhány hete, hogy a köztársaság területén tartózkodik Iskahi Aihadioh japán zsidó hitközségi vezetőférfi, aki országos főrabbit keres a Japán császárság számára. Iskahi Aihadioh beszámolt a zsidó sajtó képviselőinek a Japánban levő zsidó viszonyokról. Elmondja, hogy Japánban a legmesszebbmenő vallási tollarancia uralkodik és talán az egyedüli ország az egész világon, ahol úgy tisztelik az ősi tradíciókat, mint ott. Japánban mintegy 1500-2000 éve élnek zsidók és a háboru után is sok zsidó telepedett le az országban, különösen szibériai zsidó hadifogyók, akik aztán teljesen ott is rekedtek. A japán-zsidók teljesen elvesztették ugy a népi, mint a kulturális és vallási kapcsolatukat is a világ többi zsidóságával. Most azonban több befolyásos és benszülőlt gazdag zsidó hitközségi vezetőférfi kívánságára a kormány támogatni kívánja egy országos fő-rabbi-szék kreálásának gondolatát és ezen célból jött Iskahi Aihadioh is Európába. Ezt a rabbit — folytatta Iskahi — itt véljük Szlovákiában feltalálni. Iskahi Aihadioh utáiban meglátogatja a jesivákat is és komoly tanácskozásokat folytat az itteni rabbinagyságokkal.

— **Az orasul-noui Ceire Miz-rachi** az elmúlt héten nagysikerű teaestélyt rendezett. A Mizrachi ifjúság estélyén teljes számban jelent meg a helység zsidósága, Herschkovits Sándor elnök nagy tetszéssel fogadott megnyitójá után Berkovits Árpád tartott nívó előadást a Mizrachi céljairól. Iskahi Icig a seini mizrachi üdvözlétet tolmácsolja és felhívja a nagyszámban megjelent leányokat a Ceiroth Mizrachi megalakítására. Stössel Sándor a cionizmus egyes történelmi fázisairól, míg Herschkovits Mór a palesztinai zsidó építésről tart előadást. Lebovits Jenő és Treiger Izidor jidis kuplékkal szórakoztatták a közönséget. A nagysikerű teaestély a Hatikva hangjai mellett a késő esteli órákban ért véget.

Az Izraelita Szentegylet Bekebelezési Bizottságától.

Értesítés.

A bekebelezési bizottság ezúton értesíti mindazon hitestvéreit, akik a Cherna Kadisa kötelekibe belépni óhajtanak, hogy az alapszabályok 5. §-a értelmében Nissan hónapot megelőző 5 vasárnapon át ezidén f. hó 26-án, március hó 5, 12 és 19-én tartja tradicionális tagfelvételi üléseit. A belépő tagok kéretnek fenti vasárnapokon d u 3-5 óra között saját tanácstermünkben (Fuchs Morucca 2) jelentkezni, felvétel végett. Hitestvéri üdvözléssel:

Bernát Bertalan,
jegyző.

Leitner Lázár,
a bek. biz. elnök

ZSIDÓ HUMOR

ÉS TÖRTÉNETEK NAGYJAINKRÓL

Hitlerék kellemetlen csalódása

A hitleristák szigorú fajelmélete dacára nem minden párttag nélkülözi azokat a külső jellemvonásokat, melyek fajtisztaságukat messziről fel is tüntetnék. Így történhetett meg a berlini városi parkban a következő kis eset, melynek szenvedő hősei közismert hitlerista vezérek voltak, akik ezúttal polgári öltözékben, inkognitóban sétáltak.

Egy csomó gyerek éktelen sivalkodással utánuk veti magát, miközben így kiáltoznak:

— Tudjuk, kik vagytok; tudjuk, kik vagytok!

Büszkeség tükröződött a két kitünő férfi arcán, hogy ime, már a hon legifjabb nemzedéke is el van telve az ő nagyságtól.

— Kik vagyunk hát? — szóltak kedveskedve a gyerekekhez.

— Tíz pfennigért megmondjuk — felelték az élelmes fiatalok.

A hitlerista vezéreknek ezt az összeget is megérte a nagy népszerűség. A gyerekek átvették a pénzt és miközben a szélrózsa minden irányában elszéledtek, csufondáros hangon kiáltották vissza:

— Zsidók vagytok, zsidók!...

Válóok

A fiatal férj válni akar a feleségétől. Az ügyvédje megkérdezi tőle:

— És van rá valami alapos oka, hogy elváljon a feleségétől?

— Azt meg hiszem, hogy van, — feleli a férj.

— Micsoda?

— Egy nagyszerű partit ajánlanak.

Ideális házas élet

Az itókát szerető Ereb Jánkev megnősült. Néhány héttel az esküvő után találkozik vele az utcán egyik barátja, aki megkérdezi:

— Nu, wie lebst du mit deiner Frau?

— Danke, — feleli Ereb Jánkev — sie wirft mir das Trinken vor, und ich warf ihr das Essen nach.

Mi a különbség?

A sok találós kérdés közzé, amely a nép száján forog, egy újat lehet beilleszteni, amely egy nagyváradi orth. hitközségbeli volt képviselőtestületi tagtól ered.

— Mi a különbség egy papirgyár és a hitközség között?

???

A papirgyárba beteszlik a rongyot és a végén kijön a papir.

És a hitközségi választásnál?

Beteszlik az urnába a papirt és kijön... az új képviselőtestület.

Egyik váradi imaegyletnek volt egy alsámesze, aki évekkal ezelőtt már elhunyt. A megboldogultnak olyan kínai kinézése volt és nagyon szerény emberkének ismerték. Nem tudta, hogy mit mond, amikor egy nyugtakönyvvel odaállott egyik hitközségi tag elé és a következőképpen szólott.

— Wenn Sie geben 10 lei — werden sie ausgerissen (és a nyugtakönyvre mutatol).

Mire humoráról ismert megszólított, így szólott:

— Ich gib Ihnen 10 lei, aber ich will nicht ausgerissen werden.

Az öreg erre beleegyezően bólintott és szólott:

— Also dann werden Sie nicht ausgerissen...

Ha a „NÉPÜNK“-et olvasod,
jusszon eszedbe az előfizetési díj is!